

uvodnik

Mi, šola in drugi

Čeprav bi šola morala biti ogledalo prihodnosti, ker naj bi usposobila mlade generacije za uspešno delovanje v družbi, se mi zdi, da se v izobraževalni sistem v resnici stekajo naše pobožne sanje o idealni družbi. Zakaj? Ker naj bi šola vzgajala in obenem ne prala možganov, ker naj bi mladim nudila široko razgledanost v korenine naše kulture in obenem ustvarila tesen stik med mladimi in novimi tehnologijami; skratka, naj bi bila tovarna idealnih ljudi. Pa še mladih povrh, ker si dandanes ne moremo dovoliti, da bi prepozno prišli v stik z delovnim okoljem.

Zahtevam pa ni konca: pouk naj bo intenziven, a ne prenaporen; dijak naj čimveč zna, a nalog naj ne bo preveč, da bo ubožcu le ostalo nekaj prostega časa. In še in še bi lahko našteval; ko pa te pobožne želje primerjamo z dejanskim stanjem naše šole, se seveda zgrozimo. To se še posebno dogaja pri starših: če so do svojega otroka bolj naklonjeni, bodo zvrnili krivdo na profesorje, če so pa strožjega tipa, boš seveda za vse kriv "ti, ki ne delaš nič cel dan, medtem ko smo mi garali, ko smo bili mladi". Nihče ne pomisli na to, da naj bi mladega člo-

veka trlo čim manj skrbi, ker je za te še preveč časa v bodočnosti. Stanje (italijanske - in torej tudi slovenske) šole pa ostaja slabo, da počasnosti in nejasnosti reforme sploh ne omenim.

Zelo koristno bi bilo, če bi se znebili nemogočih pričakovanj in

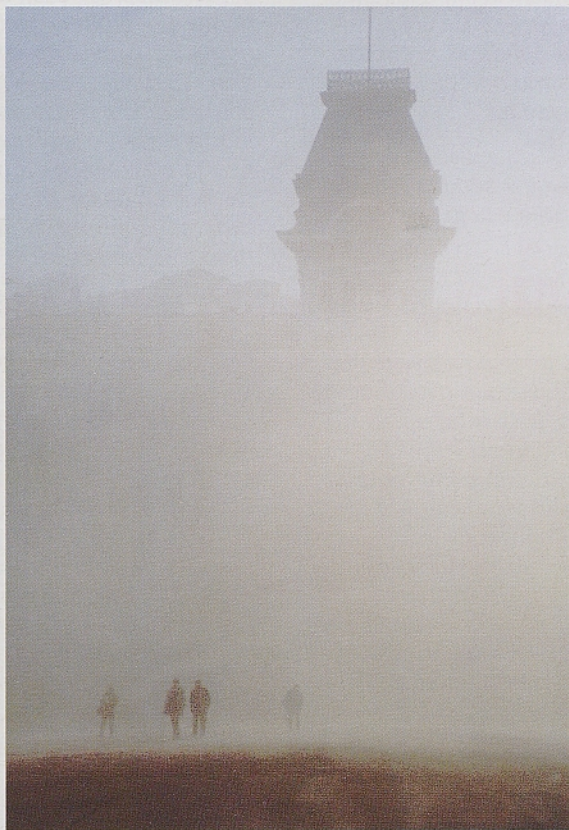
uskladili zahteve s potrebami in sredstvi; vprašajmo se, katere stvarne, dosegljive cilje si lahko zastavi šola, še posebno slovenska. Naj v dijakih vzpostavi smisel za odgovornost. Naj v dijakih vžge željo po znanju. Naj ne ustvarja fanatikov in nacionalistov, temveč

Slovence, ki bodo vedno ljubili svojo kulturo in svoj jezik, nevoščljivim profesorom iz Radovljice navkljub.

No, saj se zavedam, da so te le pobožne želje - čisto dobro bo, poreče kdo, če se bodo vsi naučili dostojnega izražanja v slovenščini in bodo potem zmožni končati univerzo (za puriste: vseučilišče). Že res. In vendar naj bi imela prav naša manjšinska šola poseben cilj: učila naj bi sožitja, privajala naj bi nas na dvojezičnost in dvokulturnost. Prav v tem grmu tiči zajec, prav zaradi tega si naša šola zasluži posebno pozornost.

In prav v zvezi s tem ni prav, da se s podaljšanjem urnika prizadene tiste, ki so se odločili za dodatno učenje slovenščine; če smo si pridobili pravico do svojega jezika, ne smemo biti v ničemer prikrajšani zaradi te izbire. Predvsem zaradi

Matteo Dimai ⇨ 2

Veliki trg v megli - Martin Maver (2. nagrada na fotografiskem natečaju SKK).

Poletna kulturna izmenjava

Mladi Frizijci na obisku pri nas

Priprava in potek obiska

Člani organizacije MOSP se z mladimi Frizijci iz FYKa (Frysk International Kontakt) srečujejo že vrsto let na seminarjih evropske krovne organizacije YENa (Youth of European Nationalities). Na letošnjem Velikonočnem seminarju na Južnem Tirolskem se je pol za šalo pol zares rodila zamisel o izmenjavi.

Tako so se letos mladi iz MOSPa prvič soočili s pravo in koordinacijo izmenjave, ko so od 5. do 15. avgusta gostili trinajst mladih Frizijcev. Treba je bilo poskrbeti za prenočitev skupine trinajstih mladih, si zamisliti in izpeljati 10 dnevni program z ogledom kulturnih in naravnih zanimivosti naših krajev in z obiskom pomembnejših slovenskih ustanov v Italiji. Za izpeljavo programa in gostitve so bile nujno potrebne tudi finančne podpore. V tem smislu gre posebna zahvala nekaterim ustanovam, ki so s svojimi sponzorstvi tudi pripomogle k oblikovanju in uspehu izmenjave. V prvi vrsti je to Slovenska prosveta; Tržaška, Nabrežinska, Dolinska, Repentaborska, in Števerjanska občina pa so za mlade Frizijce pripravile sprejem, obisk krajevnih znamenitosti in jim nudile tudi bogato pogostitev. Tudi Zadržna Kraška Banka je mlade pogostila in vsakemu darovala nahrbtnik in čepico.

Mediji so o poteku obiska obširno poročali in s tem pokazali zanimanje za projekte mladih.

Kdo so Frizijci

V srednjem veku so Frizijci živeli v sedmih morskimi frizijskih provincah, ki so se združile v boju proti Vikin-

Mladi Frizijci na kopanju v dolini Glinščice.

gom. Province so se raztezale ne samo na območju današnje Nizozemske ampak se severno od nje, do nemške meje z dansko in na otokih Severnega morja. Mala ribiška naselja na otokih in na severu pa so v zgodovini imela različen in ločen razvoj od ostale Frizije, tako da se danes Severni Frizijci (ti živijo v severni Nemčiji prav na meji z Dansko) razlikujejo od Zahodnih - nizozemskih - Frizijcev. Severna Frizijsčina je popolnoma različna od zahodne in je danes šla že skoraj v pozabo. Razlog za razlike v jeziku in v načinih, kako se je skozi čas razvijala slika tega naroda, je treba iskati tudi v geografski legi teh dežel. Povezave med provincami so bile zaradi morja in močvirnatega področja težavne, cestna mreža pa nerazvita.

Frizijski jezik in ustanove

Frizijsčina ima germanske izvore. Po zvoku je najbolj podobna angleščini, medtem ko nizozemščina (Dutch) spominja bolj na nemščino. V zadnjih desetletjih je frizijsčina začela imeti vedno večjo pomembnost na upravnem področju. Danes je drugi uradni jezik na Nizozemskem. Tega pa mnogo Frizijcev sploh ne ve. Več kot 90% prebivalcev frizijske province sicer razume frizijsčino, približno tri četrti jih jo tudi govori. 65% bere jezik, komaj 17% pa zna pisati frizijsko. Frizijci nimajo namreč dvojezičnih šol, imajo pa nekaj ur na teden pouka v frizijsčini in to v vseh šolah province. Jezik se torej ohranja predvsem po zaslugi starejših, ki doma učijo jezik otroke.

Frizijci imajo tudi svojo radijsko in televizijsko postajo. Vsako leto izide mnogo knjig v tem jeziku. Razvita je tudi gledališka dejavnost. Nimajo pa toliko kulturnih, političnih in gospodarskih organizacij in ustanov kot mi v zamejstvu. Treba pa je omeniti Fryske Akademy, to je frizijsko akademijo, ki pripravlja dopolnjeno izdajo frizijskega slovarja.

Mirjam Čermelj

Mi, šola in drugi

tega, ker prostorov ni, ker so učilnice v groznem stanju in ker me je sram, ko obiščem kako drugo šolo po svetu. A to dobro ve vsakdo, ki je kdaj bil na naših šolah (kot tudi na italijanskih, ki so v tem enake našim). Ne bom razpravljajal o tem, kako ima šola že itak bolj malo ugleda - ker vsakdo rad najprej vidi pomanjkljivosti, ne pa pozitivnih strani - in kako bi bil dodaten udarec kvaren zanj in za celotno manjšino; s sociopedagoškimi ugotovitvami naj se ukvarjajo drugi. Asimilacija, propad narodne zavesti pri mladih in vsesplošno tarnanje pa so mi zoprne teme. To vem: dijak si želi šolo z najboljšimi pogoji in noče po nepotrebnem trpeti med šolskimi zidovi in greti šolske klopi, ko nima od tega nobenega doprinosa. Po hodnikih šumi: ne bomo izčrpani in lačni sedeli v šolskih učilnicah do dveh. Če bo potrebno, bo prišlo tudi do protesta; kdor ima oblast v rokah, naj jo tudi izvrši in naj ne dopusti, da trpimo krivico zaradi ljubezni do svojega maternega jezika.

Frizijci: Pri vas smo se imeli čudovito

Frizijci so uživali čist zrak slovenskih gor.

V teku desetih dni je bilo priložnosti za pogovor med gostitelji in gosti veliko. Zanimalo nas je, kaj mislijo o tem, kar so videli, o krajih, ljudeh, organizacijah, hrani in pijači..., o primerjavah med našo in njihovo manjšino. Zabeležili smo nekaj utrinkov iz neformalnih pogovorov in pa iz intervjujev, ki so jih člani časnikarskega krožka MOSP posneli s Frizijci ob zaključku njihovega obiska.

TSJERK, študent nizozemščine, vodja frizijske delegacije: Vaše gledališče je veličastno. Obisk te ustanove je bil zame zelo zanimiv, ker se mislim v življenju ukvarjati z gledališko režijo. Tudi mi imamo profesionalen gledališki ansambel. Vendar v glavnem deluje tako, da svoje predstave igra na teritoriju, v vsaki najmanjši vasi, v vsaki dvorani posebej. Zato je tudi izredno priljubljen. Ljudje si hodijo masovno ogledovat predstave.

FREDDI, televizijski režiser: Večeri v gostilnah s tipično hrano in pijačo so bili enkratni. Na primer v Števerjanu. Sprejeli so nas zelo prijazno. Pogostitev je bila izvrstna. Mi smo bili zelo dobre volje, še posebno, ker je bilo vino odlično. Morda smo bili med večerjo malo hrupni, saj smo začeli prepevati in se veseliti. Gostitelji so nam prijazno odpustili, saj smo mladi!

MARTHA, študentka novinarstva: Obisk vaših medijev je bil izredno zanimiv. Radio in televizijo imamo tudi mi. S tiskom pa je bolj slabo. Imamo namreč dnevnike, ki pa so večinoma pisani v nizozemščini, le nekateri članki so napisani v frizijščini. To je za nas velik handicap. Zato ste vi, ki imate dnevnik, tednik, revije, ki so v celoti napisani v slovenščini, veliko srečo.

TIALDA, učiteljica: V primerjavi z našo situacijo ste po mojem vi na boljšem, ker imate slovenske šole. Tu smo sicer spoznali le Glasbeno matico, o šolah na splošno pa so nam pripovedovali predstavniki organizacij. Mi nimamo frizijških šol. Pri nas je obvezno poučevanje frizijščine v vseh šolah, toda le par ur na teden. To seveda ni dovolj. Potem je od učitelja do učitelja odvisno, ali in v kolikšni meri bo tudi druge predmete poučeval v frizijščini. Vsak vzgojitelj je svoboden, da sam odloča o tem. Vendar je tistih, ki bi poučevali tudi, denimo, matematiko v frizijščini, zelo malo.

DOUTSEN, študentka socialnega dela: V najlepšem spominu mi bo ostal izlet v Slovenijo. Sprehod v gore je bil nepozaben. Vi ste res srečni, da imate Slovenijo. Za manjšino je matična država neprecenljivega pomena. Mi tega nimamo, saj smo narod brez države. Zato je za nas veliko težje ohranjevati jezik. To je po

mojem glavna razlika med našo in vašo manjšino.

YDWINE, študentka socialnega dela: Jaz že več let sodelujem v naši organizaciji FYK. Bila sem že na drugi kulturni izmenjavi, in sicer pred kakim letom pri Južnih Tirolcih. Vendar je letošnja izkušnja veliko bolj pozitivna kot prejšnja. Z MOSPovci smo se perfektno ujeli že takoj prvi dan in to kljub razlikam v kulturi. Ves čas smo se neverjetno dobro razumeli in se skupaj res zabavali.

MAARTEN, dijak: Izhajam iz mešanega zakona. Ko sem bil majhen, sem živel v mestu in frizijščine sploh nisem poznal. Ko sem se preselil na podeželje in začel hoditi v šolo, sem zato na začetku imel težave med urami frizijščine. Vendar sem se potem brez težav naučil. Pri nas je mentaliteta še vedno taka, da ljudje mislijo, da je frizijščina samo za podeželje in da ne sodi v mesta, kjer se govori samo nizozemščino. Rad sem prišel na to izmenjavo, da sem spoznal, kako vi obravnavate jezikovno vprašanje.

EVA, dijakinja: Jaz sem edina predstavnica Severnih Frizijcev, ostali v skupini so Zahodni Frizijci. Sporazumevali smo se v angleščini, ker sta naša dva jezika, kljub nekaterim podobnostim, tako različna, da eni druge ne moremo razumeti. Zame je bil obisk vaše manjšine zelo poučen. Pri ➔

Skupina na blejskem gradu.

Veliki brat ali velika prevara?

"Il grande fratello" na zaslonih mladih zamejcev

nas je vse zelo različno. Mi imamo veliko manj ustanov, organizacij, šol... Ne da se primerjati. Bila sem prese- nečena, kako ste vi vsi zavedni, kako važna sta za vas jezik in narodnost. To pri nas pogrešam.

FROUKE, dijakinja: Ideja, da smo se po ogledu ustanov šli tudi kopat, je bila perfektna. Kopanje v Glinščici je bila nepozabna pustolovščina (kraj so bili čudoviti!), vaše plaže - v Bar-kovljah in v Sesljanu - pa so popolno- ma drugačne od naših, ki so peščene in voda je dolgo plitva. Zato so bili ti kraji za nas čudoviti.

AGNES, dijakinja: Prijaznost lju- di, ki smo jih srečali, je bila izjemna. Na vseh županstvih, ustanovah, orga- nizacijah! Povsod so nas sprejeli od- prtih rok, zanimali so se za nas, nam pripovedovali o sebi. Člani MOSPa pa so ustregli vsaki naši želji. Bilo je nepozabno.

HYLS, študent inženirstva: Všeč mi je bila pokrajina, pa tudi velika me- sta: Trst, Gorica, Ljubljana. Mi večino- ma izhajamo iz majhnih vasic, s po- deželja. Frizija namreč nima velikih mest. Zato tudi nimamo univerze. To je slabo, ker moramo vsi hoditi daleč proč študirat, na Holandsko ali celo v druge države. Tam je težko ohranje- vati jezik.

TJALLIEN, študentka mednarod- nih ved: Mi nimamo bančnih ali sindi- kalnih ustanov, kakršni sta vaša za- družna banka in gospodarsko zdru- ženje. Seveda imamo v Friziji banke in sindikate, vendar ti ne opravljajo narodnostnega poslanstva. Isto velja za politične stranke. Zato se mi je ogled teh ustanov zdel zelo poučen in zanimiv.

JETSE, študent angleščine: Mi- slim, da je organizacija, kakršna je MOSP - in kakršnih smo si ogledali veliko v teh dneh - zelo pomembna za ohranjanje jezika in narodne za- vesti. Mladi, ki smo jih spoznali in s katerimi smo se izjemno dobro ujeli, so bili vsi zelo resni in angažirani. Znali pa so tudi poskrbeti za naše do- bro počutje, za zabavo, za užitek. At- mosfera, ki smo jo te dni zgradili, je bila res zelo sproščena in prijetna. Za- me je bila to prva izkušnja izmenjave in bila mi je zelo všeč.

Breda Susič

Zadnje čase se je na eni izmed t.i. komercialnih italijanskih televizij- skih mrež pojavila oddaja "Il Gran- de Fratello" (Veliki Brat) po zgledu podobnih oddaj, ki so imele velik uspeh na svetovni ravni. Določeno število prostovoljcev so zaprli v ne- ko stavbo in jih snemali dan in noč. Publika s telefonskim klicem odloča o zmagovalcu, ki prejme nagrado v višini 250 milijonov.

Oddaja je zelo kritizirana, ker po mnenju nekaterih krši pravico do "privacy" - privatnega življenja vsakega človeka. Po drugi strani pa jo vendarle marsikdo gleda.

Kaj pa mislijo mladi zamejci o tem? Ali je taka oddaja moralna? Ali je zani- miva? Jo sploh kdo gleda?

Na sliki: Pietro in Cristina.

Tina - Po mojem mnenju je totalno nemoralno, da sploh predvajajo takšne oddaje. Program je zelo primerljiv filmu "The Truman Show" in se bo verjetno tako tudi končal. Kdor pripravlja take oddaje, je pokvarjenec in voyeur ter ima psihološke motnje!

Ivana - Očitno je, da se vse osebe pretvarjajo - razen Roberte. Ona je mo- ja najljubša junakinja. Glede moralnosti programa pa mislim, da je prav, da ob- stajajo tudi take oddaje, kjer lahko poglobimo znanje o človeški psihologiji.

Ljuba - Zdi se mi neumno, saj vsi vedo, da jih snemajo in tako oddaja zgu- bi svoj smisel; nastopajoči se ne obnašajo, kot bi se v normalnih pogojih. Po- leg tega oddaje ne gledam, ker me privatno življenje zainteresiranih ne zani- ma.

Tomaž - Zanimiv program, toda neumen, kot veliko drugih. Če ljudje hočejo biti posneti, naj bodo; če pa komu oddaja ni všeč, lahko menja postajo. Hočem reči: če je po televiziji Massimo Boldi, zakaj ne bi bil tudi "Il Grande Fratello"?

Daniel - Popolnoma se strinjam s Tomažem: če je pač raven taka...

Peter - Na kratko: dolgočasno in nesmiselno...

Matej - Vse skupaj je ena velika neumnost...

Andrej - Za to oddajo bi bil primernejši naslov "Il Grande Imbroglia" ("Velika prevara"). Bolj kot program se mi zdi zanimivo dejstvo, da ti ljudje potencial- no zmagajo toliko denarja praktično brez dela. Pravilo je, da če hočemo videti, kako se ljudje vedejo v vsakdanjem življenju, jim ne smemo povedati, da so fil- mani. Smrt Velikemu Bratu, življenje Veliki Tašči.

Erik - Meni je program všeč, ker je nekaj novega, kar ni bilo še po televiziji, in ker lahko gledalci odločijo, kdo bo zmagal.

Nataša - Mislim, da so glavne osebe dobresedno najslabši primerki člo- veštva in da je zelo zabavno jih gledati in spoznati, da sami nismo tako slabi.

Valentina - "Il Grande Fratello" je lep primer tega, kako se lahko vtikamo v privatne zadeve drugih.

Staška - No comment.

Sara Magliacane

Subsonica za dvojezičnost

Večkrat slišimo, da se glasbeniki zavzemajo za socialne probleme. Na to smo navajeni. Med zadnjimi akcijami, ki so imele širok odmev v javnosti, so bile tiste, ki sta jih sprožila Bono, pevec skupine U2, in Jovanotti. Zavzela sta se, da bi izbrisali dolg državam tretjega sveta. Nismo pa navajeni, da takim akcijam v živo prisostvujemo v Trstu, predvsem zato, ker je tu bolj malo velikih glasbenih dogodkov. Ko je bila skupina Subsonica zadnjič v našem mestu, je izvedla manjše dejanje, ki je imelo politično težo. Člani skupine so se izrazili proti novodesničarski manifestaciji in podprli dvojezičnost.

V petek, 6. oktobra, je bil v Starem pristanišču koncert v okviru kulturnih prireditev Barcolane. Nastopili so Cardiofunk, Super B, Subsonica in Max Gazzè. Tisti večer vreme ni bilo ravno prijazno, saj je pihala močna burja, tako da so nastope večkrat prekinili. Kljub temu se je zbrala velika množica poslušalcev, ki so tja prišli, predvsem da bi slišali skupino Subsonica in Maxa Gazzèja. Ko je na oder stopila turinska skupina je bilo navdušenje na višku. Subsonica so zaigrali svoje uspešnice z zadnje plošče, "Microchip emozionale", kot tudi starejše, in navdušili so do take mere, da je publika ponorela. Naj naštejemo nekaj pesmi: "Disco labirinto", "Aurora sognata", "Colpo di pistola", "Liberi tutti", "Cose che non ho"...

V določenem trenutku je kitarist skupine, C-Max, iskoristil pavzo med

eno pesmijo in drugo in izjavil nekaj pomembnega. Rekel je, da je zelo važno, da v Trstu in drugje vsak ohrani svojo kulturo in jezik. Izrazil je nato nasprotovanje manifestaciji novonacistov, ki bo v Trstu. Dodal je še, da Subsonica podpirajo dvojezičnost. Novembra naj bi bil v našem mestu na pobudo skupine Forza nuova evropski shod skrajno desničarskih gibanj.

Ko se je koncert končal in so ljudje že odhajali, sem ostal na prizorišču koncerta še nekaj časa in opazil, da je nekaj ljudi čakalo v vrsti, da bi šli za oder. Pridružil sem se jim in tako sem imel možnost, da sem se pogovoril s kitaristom C-Maxom.

Povedal sem mu, da pripadam slovenski manjšini, in se pozanimal, kako to, da se je izrazil proti shodu skrajnežev.

"Mislim, da je prav, da se določene stvari javno pove. Med nastopom se nismo želeli politično opredeliti (Subsonica imajo svoje korenine v socialnih centrih), vendar pa smo odločno nastopili proti desničarski manifestaciji, ki bo v Trstu, in povabili vse prisotne, naj se manifestacije ne udeležijo."

Kako ste izvedeli za manifestacijo?

"Po elektronski pošti smo na svoj naslov zadnje čase prejeli več pisem mladih. Oglasili so se predvsem mladi iz kakega socialnega centra. Opozorili so nas na ta shod in nas na tak način angažirali. Tako smo zvedeli o tem. Prav je, da se odločno postavimo proti nestrpnosti, ki je žal še vedno zelo močna in se danes še pojavlja v obliki skrajno desničarskih gibanj."

Če se ne motim, je med koncertom tvo-

RAST, mladinska priloga Mladike,
34133 Trst, ulica Donizetti 3
Pripravlja uredniški odbor
mladih.

Pri tej številki so sodelovali:
Matteo Dimai, Mirjam Čermelj,
Breda Susič, Sara Magliacane,
Jadranka Cergol, Mira Fabjan,
Luka Pieri, Martin Maver
in Peter Jevnikar.

Številko je uredila: Breda Susič

Trst, november 2000

Tisk graphart snc - Obrtna cona
Dolina 507/10 - Trst
Tel. 040/8325009

jim besedam sledila pesem "Liberi tutti". To verjetno ni bil slučaj.

"Seveda ni bilo slučajno! Pesem "Liberi tutti" smo posvetili vsem vrednotam, ki sem jih na odru izpostavil, in pripadnikom manjšin, ki se morajo boriti, da ohranijo svojo identiteto. Pesem poudarja, da morajo biti vsi svobodni. Svobodni predvsem zato, da se lahko prosto izražamo in da se rešimo vsega, kar nas zatira in nas drži vklenjene."

Gibanje Forza nuova je napovedalo, da bo shod skrajnih desničarjev predvidoma 16. novembra. Zgleda vsekakor, da bodo druga gibanja na isti dan priredila protimanifestacijo ali karkoli, kar bi odtegnilo pozornost ljudi od desničarskih skrajnežev.

Peter Jevnikar

ČESTITKA

Naša dolgoletna sodelavka SARA TRAMPUŽ je postala diplomirana izvedenka v zgodovini glasbe. Svoj študij na tržaški fakulteti za leposlovje in filozofijo je dokončala z odliko in pohvalo. Iskreno ji čestitajo člani uredništva Rasti in časnikarskega krožka SKK in MOSP.

Subsonica

Začetek sezone v znamenju krožkov

Mesec oktober je že skoraj mimo, šolska vrata so že zdavnaj odprta, pa tudi izpiti na univerzi že precej časa mučijo študente. Tudi SKK in MOSP sta v mesecu oktobru začela s svojim delovanjem, ki se bo v letošnjem letu v glavnem osredotočilo na redna srečanja v okviru petih krožkov. Včasih pa bodo mladi z ulice Donizetti priredili tudi sobotna srečanja.

Z gledališkimi vajami se bosta ukvarjali dve skupini, prva bo ponavljala igro Utripi in Antiutрпи, ki je doživela krstno uprizoritev lani na koncu sezone, druga skupina pa bo začela s čisto novo igro.

S svojim delovanjem je začela tudi mednarodna skupina, ki se pripravlja na redno jesensko srečanje v okviru YENA (Youth of European Nationalities), to je krovne organizacije, ki združuje mladinske skupine v sklopu evropskih manjšin. Srečanje bo tokrat potekalo na Madžarskem, glavni organizatorji pa so tam živeči mladi Nemci.

Letos bosta delovali še likovna skupina in časnikarska. Slednja se je že sestala v prvem tednu oktobra in na svoje prvo srečanje povabila prevajalko Diomiro Fabjan-Bajc, ki je zelo nazorno orisala glavne napake, ki jih srečujemo v slovenskih zamejskih medijih. Na srečanju, ki se je nato nadaljevalo, so si člani krožka še na kratko pregledali in med sabo popravili nekatere članke, ki so jih sami napisali, nato pa se še pogovorili o nadaljnjem delovanju. Na dan je prišla zamisel, da bi organizirali debatni večer o problemu, ki že od vsega začetka žuli dijake, profesorje in ravnatelje: problem 60-minutne šolske ure.

Na večeru, ki je potekal v soboto 14. oktobra, so sodelovali šolnik in pravnik Peter Močnik ter predstavniki dijakov Matteo Dimai, Rajko Dolhar in Michele Kocman. Po uvodni predstavitvi problema, ki

Člani Koroške dijaške zveze s člani MOSP-a in SKK-ja.

jo je podala dijakinja znanstvenega liceja Sara Magliacane, je prof. Močnik izčrpno prikazal šolsko problematiko s pravnega vidika, ki ostaja v marsikateri točki še precej nejasna. Glavni okrožnici, ki obravnavata ta problem, sta iz leta '79 in '80, po katerih lahko šola uvede krajše ure le v primeru, da predolge ure obremenjujejo šolsko delo. V tem primeru niso profesorji dolžni nadoknaditi skrajšanega urnika. Zmeda je nastala letos poleti, ko je minister izdal dekret, ki urejuje ure znotraj šolske avtonomije, dodatne težave pa ustvarja tudi nov šolski skrbnik. Temu pravnemu prikazu je sledilo še mnenje dijakov, ki so poudarili težave 60-minutne šolske ure, ko bi bil pouk popolnoma nekoristen in pretirano obremenjujoč, obenem pa so tudi napovedali protestne akcije v primeru njene dejanske uvedbe.

Po zelo razgibanem debatnem večeru pa se je SKK odločil za nekoliko bolj umirjeno srečanje že soboto kasneje, 21. oktobra, ko je bil na vrsti večer posvečen antiki v holywoodskih kolosalih z ogledom filma Gladiator. Uvod je pripravila Lučka Susič.

Sobotna srečanja v klubu pa so se začela že prej, in sicer 23. septembra, ko je bil uvodni informativni sestanek. 7. oktobra pa so se klubovci in Mospovci vključili v program Koroških dnevov na Primorskem in gostili skupino mladih gledaliških igralcev, ki so v Peterlinovi dvorani uprizorili Učno uro avtorja Ionesca. Člani skupine Oder mladje, ki deluje v okviru Koroške dijaške zveze, so se po uspešno prikazani predstavi ustavili na družabnem srečanju, ki so se ga udeležili predstavniki gledaliških, mednarodne in časnikarske skupine.

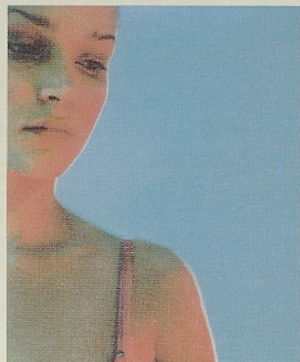

Člani skupine Oder Mladje v igri Učna ura.

Jadranka Cergol

Ko se strast zaganja (4. del)

Tišina, ki odmeva

"Njen pogled je bil poln praznine"

Vsi tisti, ki jih zanimajo mednarodna srečanja za mlade, lahko kaj več o tem udejstvovanju izvejo tudi na straneh glasila YENa. Sredi oktobra je namreč izšla 13. številka YENIja. Odkar je pred pol leta vlogo glavnega in odgovornega urednika prevzel Matej Susič, časopis izhaja v Trstu. YENI objavlja članke v angleškem in nemškem jeziku.

V zadnji številki je največ prostora odmerjenega predstaviti Jesenskga seminarja v Pecsvaradu, ki so se ga udeležili tudi trije predstavniki MOSPa oz. MSSSk, v ostalih člankih pa se oglašajo predstavniki organizacij raznih evropskih manjšin (Nemci z Madžarske, Zahodni Frizijci, Gradiščanski Hrvatje, Južni Tirolci), ki poročajo o raznih poletnih izmenjavah med manjšinami, o mednarodnih mladinskih kampih, o raznih pobudah in dogodkih.

Najzanimivejši članek za naš prostor je morda reportaža kulturne izmenjave, ki so jo minulo poletje izpeljali predstavniki Mladih v odkrivanju skupnih poti in FYKa (mladinske organizacije Zahodnih Frizijcev). Članek je v angleškem jeziku napisal Tsjerk Bottema: po mnenju avtorja je prvi del izmenjave (drugi del bo na vrsti prihodnje poletje, ko bodo Slovenci obiskali Frizijce) odlično uspel, saj so spoznali veliko zanimivih stvari o naši manjšini, uživali so ob gostoljubju naših ljudi, vzdušje je bilo odlično in pristne zabave res ni manjkalo. Članek prinaša tudi tri slike, in sicer z obiska na gradu Sv. Justa, v dolini Glinščici ter na Mojstrovki. Kdor želi prelistati YENI, ga lahko najde v prostorih MOSPa v ulici Donizetti 3, na sedežu SSK v ul. Gallina 3 in v Narodni in študijski knjižnici.

Breda Susič

V prednjo šipo avtomobila je priletel rdeč balonček, ki je bil napolnjen z vodo. Počil je in nam za krajši čas popolnoma onemogočilo pogled na cesto. Loris se je za volanom začel dreti in je zmerjal smrkavce, ki so balon vrgli izza drevesa na pločniku in se zatem skrili v ozko ulico med dvema hišama. Ivan in Iggy pa sta se na ves glas krohotala in se norčevala iz Loris, češ da iz vsake malenkosti naredi tragedijo. Midva z Majo, ki sva z Ivanom sedela na zadnjem sedežu, se nisva smejala. Stiskala sva se. A zgolj zaradi pomanjkanja prostora. Vsak v svoj svet.

Avto smo pustili v neki zakotni ulici, kjer je manjkala celo osvetljava, kaj šele ljudje. Ven smo stopili nerodni kot gosi, jaz na Iggyjevi strani, Maja in Ivan pa na Lorisovi. Ivan je iz žepa potegnil telefon in poklical Borisa, da bi ga vprašal, kje se dobimo. Maja pa je odsotno odkorakala naprej, kot da bi nas ne poznala.

"Hej, kam se ti mudi?" je zaklical Ivan za njo. Jaz sem resnobno strmel v temno grmovje ob pločniku in si mislil svoje.

"Kaj je?" se je zadrta v odgovor. "S tisto bedarijo v roki ne moreš hodit naprej? Ali ste nesposobni početi dve stvari istočasno?"

"Gremo raje počasi naprej," sem tiho predlagal. "Nocoj ni najboljše volje."

Iggy je namrščil obrvi: "Nocoj? Tri dni že tečnari! Še Alenka ni tako sitna, ko dobi periodo!" Fantje so se zahihitali. V meni pa se je oglašal odmev tistega molka, ki me že tretji dan ni hotel pustiti na miru. Odpravil sem se za njo, "frajerji" pa so mi sledili.

Prehodili smo glavni drevored. Ostali so nas pričakovali v pivnici. Okoli mene je vladala vedno večja zmešnjava, mrgolenje je bilo čedalje bolj glasno in vsiljivo. In v meni je čedalje bolj glasno odmevala tišina.

Ko smo prišli v pivnico, so ostali sošolci že sedeli pri mizi in živahno kramljali. Opazil sem, da so se naši skupinici pridružili tri novi člani: dve dekleti in en fant.

"Tina, Sandra in Gianni," jih je s kozarcem piva v roki predstavil Boris in si takoj spet vtaknil cigareto v usta. "To so moji slavni prijatelji; domačini, prosim! Ha ha. Srečali smo jih pred vhodom, pa sem rekel, naj se nam pridružijo, glede na to, da je naš zadnji večer v njihovem mestu. Revčki! V bistvu smo med prvimi turisti v teh krajih!"

Še sami smo se predstavili in prisedli. Maja je takoj zlezla k svojima vrstnicama in se navidezno sprostila. Jaz pa sem odločil, da se z njo ne bom več ubadal, in sem prijazno načel pogovor s Borisovimi prijatelji.

Večer se je vlekel kot povest o jari kači. Naprezal sem se, kot sem le mogel, da bi bil dobre volje, toda nekaj ni šlo. Mislim, da je moja poguba bila v tem, da sem se tega zavedal in se nisem znal pretvarjati, da mi je vseeno.

"Ne vem, kaj mi je," je ravnodušno dejala. "Saj ne, da bi bilo v tebi kaj narobe. Oziroma, je, po eni strani, ampak ne kot si ti misliš."

"Jaz si nič ne mislim, Maja. Samo to vem, da si že od včeraj čudna in izredno hladna do mene. Ni mi všeč."

"Vem," je mirno rekla. Njen pogled je bil poln praznine; tiste praznine, ki človeku da vedeti, da je videz popolno nasprotje notranjosti. Bila je napeta, živčna, skoraj zlobna v svoji umirjenosti. Gledala je stran s prekrizanimi rokami, medtem ko sem jaz upal na jasnejši stavek, ki bi mi pomagal razumeti.

Luka Pieri (se nadaljuje)

Tudi pevci tekmujejo na Olimpiadah

Srebrni priznanji za dekliško mladinsko pevsko skupino Vesela pomlad

V prostorih Finžgarjevega doma se vsak torek in petek zvečer zbiramo na vajah pevke Dekliške mladinske pevske skupine Vesela pomlad. Letošnje poletje je bilo za nas precej delavno, saj smo se sredi julija udeležile tekmovanja Choir Olympics 2000, to je prve pevske olimpiade v lepem avstrijskem mestu Linz. Na to tekmovanje smo se pripravljale več mesecev, saj smo pod vodstvom zborovodje Franca Pohajača vadile slovenske ljudske in umetne pesmi raznih skladateljev Stanka Jericija, Pavleta Merkušja, Jakoba Ježa in Orlanda Dipiazza. Strokovna komisija nam je za izvedeni tekmovalni program prisodila srebrno priznanje.

Po vsakem uspešnem nastopu so se nam približali turisti in predstavniki raznih zborov ter prosili za podpise, naslove, na koncu pa še skupinsko sliko. Tako smo spoznale pevce iz Mehike, ki so nam pred kratkim pisali, iz Jamajke, s Kitajske in iz drugih držav. Na olimpiadi je nastopilo preko dvajset tisoč pevcev iz šestdesetih držav in zaključni večer je bil nepozaben, saj smo v ogromni dvorani vsi skupaj peeli olimpijsko himno in se še dolgo v noč zabavali.

Po povratku na Opčine smo mesec dni kasneje pričele ponovno z vajami, kajti pred nami je bilo novo tekmo-

vanje. To je bil drugi mednarodni pevski festival v priredbi Mednarodne organizacije Musica Mundi. Tako smo se v dneh od 12. do 14. oktobra vozile v narodnih nošah v Gradež. Prijavile smo se v kategorijo mladinskih zborov do 19. leta starosti in izvedle program, ki je obsegal skladbe Merkušja, Dipiazza, Ježa in Luigija Colacicchija. Tudi na tem festivalu, ki je obsegal tudi konzultacije, smo prejele srebrno priznanje.

Naj povem še, da smo konec septembra gostovale v Benečiji in oblikovale s petjem ter ob spremljavi kitare in bobenčkov spominsko mašo v Viškorši v cerkvi Svete Trojice ob šesti obletnici smrti duhovnika Artura Blasutta. Po slovesnosti se je srečanje z Benečani nadaljevalo v kmečkem turizmu, kjer smo zapele še nekaj pesmi.

Sedaj smo navdušene nad doseženimi uspehi in si želimo, da bi dosegale vedno boljše rezultate, zato Ivana, Mara, Martina, Federica, Urška, Katja, Tina, Ilonka, Metka, Manuela, Saša in podpisana vabimo dekleta, ki jim je pri srcu zborovsko petje in bi rade z nami potovale in se zabavale, da se nam pridružijo.

Mira Fabjan

